

סוגיות נכוצות ליום הבחור

לקראת יום הבחירות ריכזנו עבורכם את הסוגיות העולות בכל הקשור לעובדים ביום זה:

סוגיות בדיני עבודה

תחילתו וסיומו של יום הבחירות

עו"ד עמוס הלפרין

בהתאם לסעיף 10 לחוק יסוד הכנסת, יום הבחירות לכנסת הוא יום שבתון, אולם שעות השבתון לא מוגדרות בסעיף זה במפורש. קיימות שתי פרשנויות ביחס לתחילתו וסיומו של יום שבתון זה -

פרשנות אחת גורסת, כי תחילתו של יום השבתון וסופו הם בהתאם לסעיף 2 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, המגדיר יום כתקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו.

פרשנות שנייה ניתנה בעבר על ידי הממונה על יחסי העבודה בתמ"ת (להלן: "הממונה") בחוזר למעסיקים ולציבור הרחב שפורסם ביום 7.2.2006 ופורסמו שנית ביום 31/12/2012, לפיה מאחר והרציונל העומד מאחורי יום השבתון הוא מימוש זכות הבחירה של הבחור, ניתן לראות את תחילתו וסופו של יום השבתון בהתאם לשעות פתיחת הקלפיות, כקבוע בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969. על פי חוק זה, שעות פתיחת הקלפיות יהיו בין 07:00 - 22:00.

זכאות עובדים לתשלום יום הבחירות

עו"ד הלית כהן-רוניצקי

בהתאם לסעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת יום הבחירות הוא יום שבתון. השבתון הוא כללי וחל על כל המשק, אך שירותי התחבורה ושאר שירותים ציבוריים יפעלו כסדרם. כלומר, השבתון חל על כלל העובדים.

עובדים רבים אינם מועסקים שבוע עבודה מלא וזכאותם לתשלום יום הבחירות תיבחן לאורן של הוראות סעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הבחירות").

סעיף 136 לחוק הבחירות קובע, כי עובד, שעבד 14 ימים רצופים לפחות אצל מעביד, סמוך ליום הבחירות, וכן עובד, שעבד בעבודות יזומות 14 ימים לפחות אצל אחד מהמוסדות הציבוריים, מתוך החודשיים שלפני יום הבחירות, ישלם לו המעביד את השכר, שהעובד היה משתכר אצלו ביום הבחירות אילו לא שבת.

מן האמור לעיל עולה, כי הזכאות לתשלום מותנית בקיומם של שני תנאים בלבד:

א. העובד עבד תקופת עבודה מינימלית לפני יום הבחירות.

ב. העובד היה אמור לעבוד ביום הבחירות לולא השבתון.

מכאן, הואיל והשבתון ביום הבחירות חל על כלל העובדים במשק (למעט השירותים הציבוריים והשירותים החיוניים שנקבעו), כלל העובדים יהיו זכאים לתשלום ביום הבחירות, למעט אותם עובדים מביניהם, שמלכתחילה לא היו אמורים לעבוד בו.

יצוין כי עובד חודשי שלא אמור לעבוד ביום הבחירות יקבל את שכרו הרגיל אם עבד את כל ימי העבודה בהם הוא מחויב בחודש זה.

מה במבזק

סוגיות בדיני עבודה

- תחילתו וסיומו של יום הבחירות
- זכאות עובדים לתשלום יום הבחירות
- חיוב עובד לעבוד ביום הבחירות
- אין חובה לקבל היתר העסקה לשם העסקת עובד ביום הבחירות
- התשלום לעובד שעבד בפועל ביום הבחירות
- זכויות עובדים זרים ביום הבחירות

סיכומם של דברים

חוק הבחירות לכנסת קובע כי עובד יהיה זכאי לתשלום עבור יום הבחירות אם עבד תקופת עבודה מינימלית והיה אמור לעבוד לולא השבתון.

חיוב עובד לעבוד ביום הבחירות**עו"ד הלית כהן-רוניצקי**

בהתאם לסעיף 10 לחוק יסוד הכנסת, יום הבחירות לכנסת הוא יום שבתון, אולם שירותי התחבורה ושאר שירותים ציבוריים, כפי שתקבע ועדת הבחירות המרכזית לכנסת בסמוך ליום הבחירות, יפעלו כסדרם.

עד כה ועדת הכנסת קבעה כי סוגי השירותים הציבוריים אשר יפעלו כסדרם ביום הבחירות הנם:

שירותי תחבורה, חניונים ותחנות דלק, בתי אוכל ומסעדות, בתי קפה וקיוסקים, בתי מלון ופנסיונים, מפעלי חרושת וחקלאות שתהליכי הייצור בהם מתנהלים ברציפות, שירותי התקשורת, מפעלי מים וחשמל, אספקת דלק והעברתו, תיאטרונים, בתי קולנוע ובתי שעשועים אחרים, עיתונות, רדיו וטלוויזיה, אפיית לחם וייצור מוצרי חלב, כוחות הביטחון ושירותי ההצלה למיניהם, שירותי קבורה; הובלת לחם, פירות, ירקות, ותוצרת חלב - ביום הבחירות עד השעה 11:00 לפני הצהריים. חנויות לממכר מזון בין השעות 06:00 בבוקר עד 12:00 בצהריים (עד 6 שעות); שירותים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות.

בכל השירותים שפורטו לעיל תינתן לעובדים אפשרות להצביע.

בהנחיות שניתנו על ידי הממונה על יחסי העבודה בתמ"ת (להלן: "הממונה") למעסיקים ולציבור הרחב ביום 7.2.2006 ופורסמו שנית ביום 31/12/2012, הוא מציין כי "העובדים בבחירות נחלקים ל-2 קבוצות:

1. עובדים, העובדים בסוגי שירותים ציבוריים, אשר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת קבעה כי יפעלו כסדרם ביום הבחירות.

2. עובדים, שנתבקשו ע"י מעסיקיהם לעבוד ביום הבחירות לכנסת והסכימו, למרות שאינם משתייכים לסוגי השירותים הציבוריים שקבעה ועדת הבחירות."

מכאן שעובדים המועסקים בשירותים הציבוריים המנויים לעיל, ניתן לחייבם לעבוד בכפוף למתן אפשרות לממש את זכותם לבחור. בענפים שאינם מנויים ברשימת השירותים הציבוריים שלעיל, נתונה לעובדים הזכות להעדר מעבודתם ביום הבחירות והעסקתם ביום הבחירות כפופה להסכמה בלבד, בינם לבין מעסיקיהם.

אין חובה לקבל היתר העסקה לשם העסקת עובד ביום הבחירות**עו"ד הלית כהן-רוניצקי**

סעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת וסעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (הלן: 'חוקי הבחירות'), מסדירים את נושא השבתון ביום הבחירות והתשלום בגינו. חוקי הבחירות אינם מטילים על מעסיק חובה לקבל היתר מיוחד לשם העסקה ביום הבחירות, (זאת בשונה מימי שבתון אחרים אשר הוסדרו במסגרת חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א (1951)).

בהנחיות שניתנו על ידי הממונה על יחסי העבודה בתמ"ת (להלן: "הממונה") למעסיקים ולציבור הרחב ביום 7.2.2006 ופורסמו שנית ביום 31/12/2012, הוא מציין כי "העובדים בבחירות נחלקים ל-2 קבוצות:

1. עובדים, העובדים בסוגי שירותים ציבוריים, אשר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת קבעה כי יפעלו כסדרם ביום הבחירות (*).

2. עובדים, שנתבקשו ע"י מעסיקיהם לעבוד ביום הבחירות לכנסת והסכימו, למרות שאינם משתייכים לסוגי השירותים הציבוריים שקבעה ועדת הבחירות."

מכאן שמעסיקים בשירותים הציבוריים שנקבע שיפעלו כסדרם, ממילא אינם נדרשים להיתר מיוחד, ובענפים שאינם מנויים ברשימת השירותים הציבוריים שלהלן, נתונה לעובדים הזכות להעדר מעבודתם ביום הבחירות והעסקתם ביום הבחירות כפופה להסכמה בלבד, בינם לבין מעסיקיהם.

סיכום של דברים

ניתן לחייב לעבוד, עובדים המועסקים בשירותים הפועלים כסדרם בהתאם להחלטת ועדת הבחירות, בכפוף למתן אפשרות לממש את זכותם לבחור. בענפים שאינם מנויים ברשימת השירותים הציבוריים כאמור, נתונה לעובדים הזכות להעדר מעבודתם ביום הבחירות והעסקתם ביום הבחירות כפופה להסכמה בינם לבין מעסיקיהם.

סיכום של דברים

מעסיקים בשירותים הציבוריים שנקבע ע"י ועדת הבחירות המרכזית שיפעלו כסדרם אינם נדרשים להיתר מיוחד לצורך העסקת עובדים. בענפים שאינם מנויים ברשימת השירותים הציבוריים, נתונה לעובדים הזכות להעדר מעבודתם ביום הבחירות והעסקתם ביום הבחירות כפופה להסכמה בלבד, בינם לבין מעסיקיהם.

(*) סוגי השירותים הציבוריים אשר יפעלו כסדרם ביום הבחירות בהתאם להודעה שפרסם יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20:

שירותי תחבורה, חניונים ותחנות דלק, בתי אוכל ומסעדות, בתי קפה וקיוסקים, בתי מלון ופנסיונים, מפעלי חרושת וחקלאות שתהליכי הייצור בהם מתנהלים ברציפות, שירותי התקשורת, מפעלי מים וחשמל, אספקת דלק והעברתו, תיאטרונים, בתי קולנוע ובתי שעשועים אחרים, עיתונות, רדיו וטלוויזיה, אפיית לחם וייצור מוצרי חלב, כוחות הביטחון ושירותי ההצלה למיניהם, שירותי קבורה. הובלת לחם, פירות, ירקות, ותוצרת חלב - ביום הבחירות עד השעה 11:00 לפני הצהריים. חנויות לממכר מזון בין השעות 06:00 בבוקר עד 12:00 בצהריים (עד 6 שעות). שירותים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות. בכל השירותים שפורטו לעיל תינתן לעובדים אפשרות להצביע.

התשלום לעובד שעבד בפועל ביום הבחירות

עו"ד עמוס הלפרין

סעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת וסעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, אשר מסדירים את נושא השבתון ביום הבחירות והתשלום בגינו, אינם מסדירים את ענין התשלום שיינתן לעובד שהועסק בפועל ביום הבחירות.

בהנחיות שניתנו על ידי הממונה על יחסי העבודה בתמ"ת (להלן: "הממונה") למעסיקים ולציבור הרחב ביום 7.2.2006 ופורסמו שנית ביום 31/12/2012, הוא מצייין כי העובדים בבחירות נחלקים ל-2 קבוצות:

1. עובדים, העובדים בסוגי שירותים ציבוריים, אשר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת קבעה כי יפעלו כסדרם ביום הבחירות (*).

2. עובדים, שנתבקשו ע"י מעסיקיהם לעבוד ביום הבחירות לכנסת והסכימו, למרות שאינם משתייכים לסוגי השירותים הציבוריים שקבעה ועדת הבחירות.

הממונה הוסיף כי בעקבות נהג שהשתרש בין הארגונים (הסתדרות ומעסיקים) וכן ההוראות לעניין זה הקבועות בתקשי"ר לגבי עובדי המדינה, ופרשנות שניתנה בזמנו ע"י יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, המעסיקים משלמים שכר בשיעור 200% או לחילופין שכר רגיל ובנוסף שעות חופשה חלף שעות העבודה בפועל ביום הבחירות.

הממונה ציין כי נהג זה חל גם לגבי הקבוצה השנייה, אם כי במקרה זה יכול ויסכימו העובד והמעסיק על שכר גבוה יותר.

עוד הוסיף הממונה כי אין הגדרה לגבי מועד השבתון ואולם בחוק הבחירות נקבעו שעות ההצבעה ולכן ניתן לומר כי זמן השבתון הוא זמן ההצבעה (מ-07:00 עד 22:00).

(*) סוגי השירותים הציבוריים אשר יפעלו כסדרם ביום הבחירות: בהתאם להודעת יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20:

שירותי תחבורה, חניונים ותחנות דלק, בתי אוכל ומסעדות, בתי קפה וקיוסקים, בתי מלון ופנסיונים, מפעלי חרושת וחקלאות שתהליכי הייצור בהם מתנהלים ברציפות, שירותי התקשורת, מפעלי מים וחשמל, אספקת דלק והעברתו, תיאטרונים, בתי קולנוע ובתי שעשועים אחרים, עיתונות, רדיו וטלוויזיה, אפיית לחם וייצור מוצרי חלב, כוחות הביטחון ושירותי ההצלה למיניהם, שירותי קבורה. הובלת לחם, פירות, ירקות, ותוצרת חלב - ביום הבחירות עד השעה 11:00 לפני הצהריים. חנויות לממכר מזון בין השעות 06:00 בבוקר עד 12:00 בצהריים (עד 6 שעות). שירותים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות. בכל השירותים שפורטו לעיל תינתן לעובדים אפשרות להצביע.

סיכום של דברים

בעקבות נהג שהשתרש ההוראות לעניין זה הקבועות בתקשי"ר לגבי עובדי המדינה, ופרשנות שניתנה בזמנו ע"י יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, המעסיקים משלמים שכר בשיעור 200% או לחילופין שכר רגיל ובנוסף שעות חופשה חלף שעות העבודה בפועל ביום הבחירות.

זכויות עובדים זרים ביום הבחירות

עו"ד הלית כהן-רוניצקי

הבחירות הקרבות מעלות סוגיות שונות הנוגעות להעסקת עובדים זרים - האם עובדים זרים, שאינם עובדים ביום הבחירות, זכאים לתשלום ומה יהיה גובה התשלום לעובדים זרים שיועסקו ביום זה ?

סעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת קובע, כי יום הבחירות הוא יום שבתון. השבתון הוא כללי וחל על כל המשק, אך שירותי התחבורה ושאר שירותים ציבוריים, כפי שקבעה ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים, יפעלו כסדרם. כלומר, השבתון חל על כלל העובדים, בין אם הם בעלי זכות בחירה ובין אם לאו; בין אם הם תושבי ישראל ובין אם לאו.

כמו כן, סעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 קובע, כי עובד, שעבד אצל מעבידו 14 ימים רצופים לפחות (ובכללם ימי המנוחה השבועיים), סמוך ליום הבחירות, ישלם לו המעביד את השכר, שהעובד היה משתכר אצלו ביום הבחירות אילו לא שבת.

מן האמור לעיל עולה, כי הזכאות לתשלום מותנית בקיומם של שני תנאים בלבד:

א. העובד עבד תקופת עבודה מינימלית לפני יום הבחירות.

ב. העובד היה אמור לעבוד ביום הבחירות לולא השבתון.

לפיכך, הואיל והשבתון ביום הבחירות חל על כלל העובדים במשק (למעט השירותים הציבוריים והשירותים החיוניים שנקבעו), ומאחר שאין החוק מבחין לצורך התשלום בין עובדים תושבי ישראל לבין עובדים זרים, אף שאינם בעלי זכות בחירה, הרי שגם עובדים זרים יהיו זכאים לתשלום ביום הבחירות, למעט אותם עובדים מביניהם, שמלכתחילה לא היו אמורים לעבוד בו.

לעניין העסקת עובדים זרים ביום הבחירות, לא קיימת כל הוראה בחקיקה באשר לגובה התשלום שינתן לעובד שעבד בפועל ביום הבחירות, בין אם מדובר בעובדים תושבי ישראל ובין אם מדובר בעובדים זרים. עם זאת, בעקבות נוהג שהשתרש במשק, המבוסס על פסיקת בית הדין האזורי לעבודה, חוזר התאחדות התעשיינים, הוראות התקשי"ר לגבי עובדי מדינה והנחיות יו"ר ועדת הבחירות בעבר (השופט תאודור אור), גובה השכר לעובד שעבד ביום הבחירות יהיה בשיעור של 200% משכרו הרגיל של העובד או לחילופין שכר רגיל ובנוסף לכך שעות חופשה חלף שעות העבודה בפועל ביום הבחירות.

לפיכך, עובדים זרים, שיועסקו ביום הבחירות, יהיו זכאים לתשלום בשיעור של 200% משכרם הרגיל של העובד או לחילופין שכר רגיל ובנוסף לכך שעות חופשה חלף שעות העבודה בפועל ביום הבחירות, ובלבד שלא חל עליהם הסדר הקובע אחרת.

הכותבים – עורכי דין במחלקת "כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

סיכום של דברים
האם עובדים זרים, שאינם עובדים ביום הבחירות, זכאים לתשלום ומה יהיה גובה התשלום לעובדים זרים שיועסקו ביום זה ?

עורכת: עו"ד הלית כהן-רוניצקי   **ביצוע גרפי: אולגה פאי**

המידע ניתן כמידע כללי למנויי "כל עובד".
 © כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס מידע עסקי בע"מ מקבוצת קו-מנחה - אין להעתיק או לצלם חומר כלשהו ממבזק זה בכל דרך או שיטה, בדפוס, בצילום, בהעתקה, בהקלטה וכו', ללא קבלת אישור בכתב מהמחברים.
 "חשבים" בע"מ, יד חרוצים 12, תל אביב 67778, טל' 5680888 - 03, פקס' 5680899 - 03 דוא"ל: koloved@hashavim.co.il